

V eni kapeli na juž. strani slika sv. Cirila in Metoda (po delu sodeč Fr. Kurz v. Goldenstein) Podpisa od spodaj ne vidim.

Na juž. steni zunaj se vidi nad zokljem, katerega vrh je iz kamna, kakih 60 cm visoko zglajen omet z ostanki fresko slikarije, ki se konča na vrhu z debelo rdečo liso, spodaj pa dela vtis, da je bil samo zastor. Nadaljuje se pod ometana polja sten, povsodi v isti višini, samo v najvsh. delju treh polj se zdi, da se vidijo ostanki figuralne slikarije (roka) ali ni gotovo. Na prezbiteriju in drugod okrog teh sledov ni. Kamniti zidec nad zokljem gre okrog in okrog, je iz peščenca. Zvonik je očitvidno prizidan, isto zakristija. Zokelj se zdi, da gotovo ni pred 16.stol.

Stele, LXIII, 12.5.1924, str. 25'-26.

Prijeten klasicistično občuten prostor, lepih proporcij.

Vel.oltar slika na steno : zastor, nekaj stebrov in slika v okviru, 3 četrtletje 19.stol.

Sedaj vse enotno umazano belo. Moti preniski oljnati zokel.

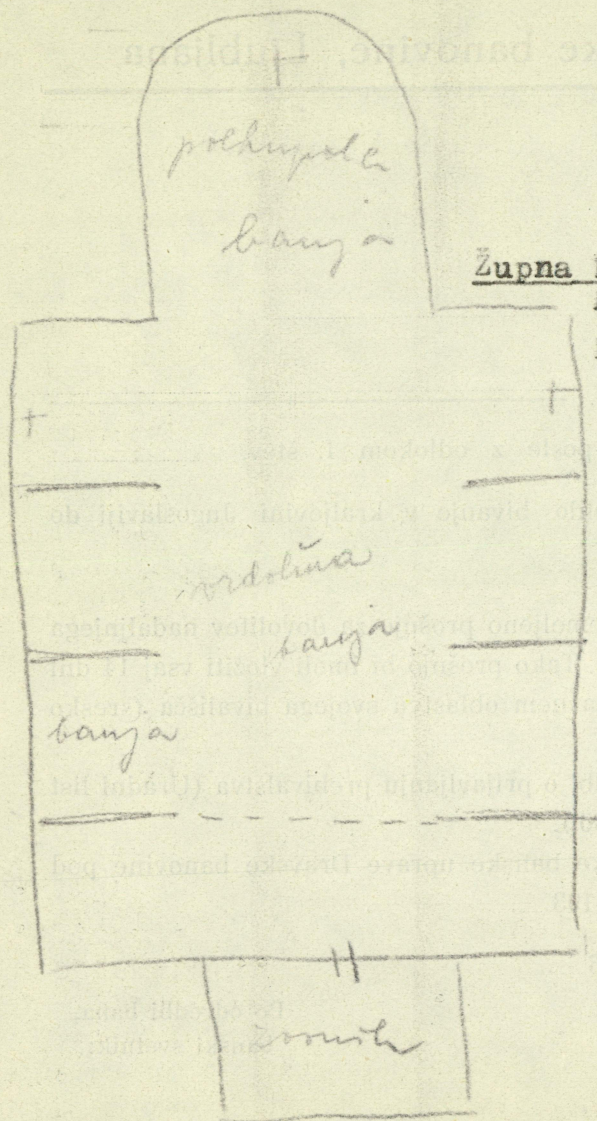
Program: beli pilastri in ozadej ter slavolok.

Beli loki napram kapelam, Slavoločen obok. V kapelan ista barva do tal. Stene sive.

Neokusni balkoni na koru po možnosti odstraniti.

Amnen stebrov in ~~xxxxxxx~~ baz pilastrov očistiti oljnate barve.

Slikarijo v prezbiteriju očistiti in restavrirati.

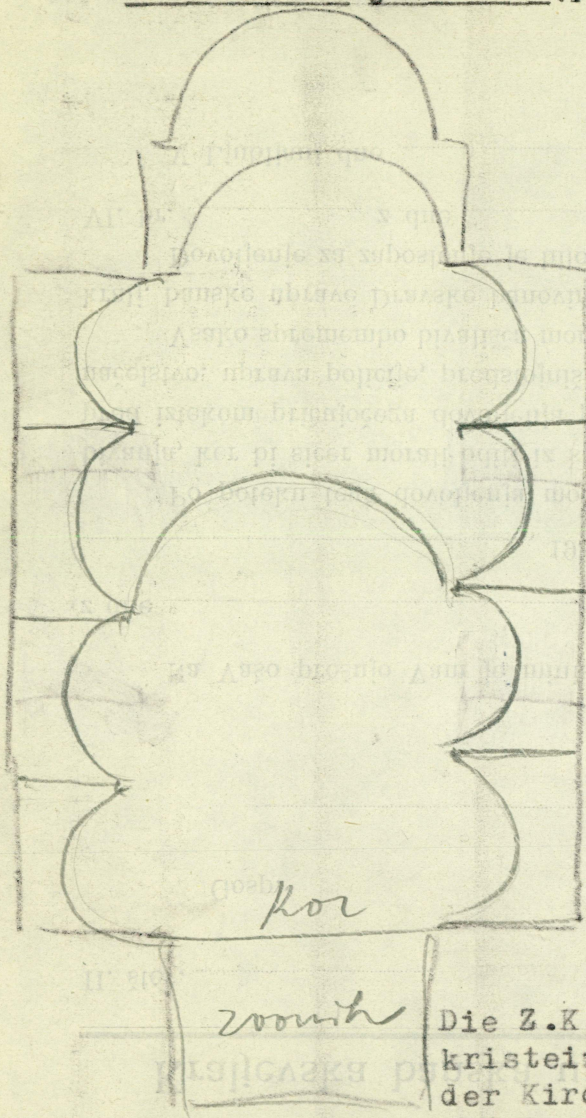

Stele, LV, 19.4.1936, str.12-12.

Župna kronika, pisal Hašnik .

Mariborski stavbar Fuchs se je skregal z župljani in prekinil stavbo župne c. v Št. Jurju, se podal v Metale in tam pozidal cerkev Marije Trost po načrtu za Št. Jurij. Isto se omenja na več mestih.

Stele, CXI, 1952, str.17.

Oboki banje. Stene zaključuje drobno profiliran venec, ki se golša nad pilastri, ki razmejujejo kapele. Duh je izrazito klasicističen, kapiteli plitvi jonski. Po kroniki 1721 posvečena, 1763 zidali stolp. Po kroniki prvotni načrt ni bil izpeljan, morala bi biti daljša za eno tra vejo. Pripovedujejo, da je cerkev zidal stavbar Fuks iz Maribora, ki se je z župljani skregal ter odšel v Zetale, kjer je zidal c. M. Trost in jo postavil tako, kakor si je zamisljal sv. Jurija 1755 posvečeni 4 str. oltarji. Vtis hladno klasicističen in ni verjetno, da je iz 1721.

Stele, CXI, 7.9.1952, str. 23-23'.

Restavracija notranjščine prav dobro izpadla. Belo in drap na stenah s temnimi kapiteli je naravnost odlično.

V vel. oltarju je v dobrem okviru iz ca 1860/70 zelo dobra renes. slika sv. Jurija z devico, ki se mu zakvaljuje za rešitev. Spominja na našega Wolfa. Mogoče Flurer.

Stele, CXXVI, 7.4.1937, str. 20'.

Die Z.K. lehnt die vorgelegte Skizze für einen Sakristeizubau ab, weil dadurch die Aussenerscheinung der Kirche ungünstig beeinflusst würde. Das Dach müsste unbedingt wie das der bisherigen Sakristei eine Neigung von beiläufig 45° erhalten.

eine Neigung von beiläufig 45° erhalten.

Die Fenster sollen mit einer glatten Umrahmung versehen werden.

MDZK: št.III.F.11,1.1912, str. 232:Tätigkeitsbericht.

Nov križev pot je naredil Janez Subic po načrtih Führicha. Okvirje pa je izdelal njegov stric Ivan Subic.

Zg. banica: 1.1876, str.87.

Zunaj 5/8 prezbitერიj z nekoliko okornim pristrešenim oklom. Ker cerkev na novo ometana, je zunaj težko določiti kakšne stilne faze. Stolp pred fasado ima izredno visoko, labilno učinkujočo streho, stoječo na tankem "pedlju" - prav mikavno.

Znotraj apsida polkrožno maskirana. Ladja ima na obeh straneh kapelne niše, velike, toda, razen v prvih dveh, na E, brez oltarjev. Pač pa so lepi "kapteli" na slopih, ki ločijo kepele - jajčni niz in voluti, zelo nizek polžast zaključek.

Oprema brez poseben vrednosti. Baročne slike ca 1700.

Cavo XXII, št.3.54, str.11

(Šentjur pri Celju - St. Georgen bei Cilli)

Fara, posvečena sv. Juriju.

Cerkev stoji na griču v sredini gornjega trga in v n.v. 297 m ter je orientirana sever - jug.

Viri in literatura: Farna kronika, kons. por. v ZUZ XV.

Cerkev sestavljajo: prizmatičen zvonik, pravokotna ladja, precej ožji, toda višji 3/8 m zaključeni prezbitერიj, kateremu je na severu prizidana nadstropna zakristija. Gradnja je kamenita, ometana (brižg); strehe sedalasta, opečna, prezbitერიja strešasta, škrljeva, zakristije pultasta, škrljeva, zvonika čebulasto-laternasta, pločevinasta.

Zunanjščina: Zvonik opasuje talni zidec, križno obokana zvonica se odpira s 3 loki. Zvonik spremljajo ob robovih lizene, na fasadni strani pa poživljata 2 pravokotni lini. Enojne zvonove line so renesančno razčlenjene. Nad njimi so letnice: 1763, 1848 in 1953. Profiliran fabion se nad številčnicami polkrožno boči.

Ladjo obdaja pristrešen talni zidec, Fasadno stran deli prislonjeni zvonik v 2 polovici, kateri poživljata pp in pdp okni (sedanji od zvonika deloma z zakriti) ter vhod v zvonik in na podstrešje, od katerega vodijo kamenite stopnice. Glavni portal je pravokoten, profiliran, ušesast. Obe ladjini podolžnici poživljajo 2 lunetasti in 2 pp okni ter preprešt pp portal. Prezbiterij opasuje pristrešen talni zidec in preprost fabion, poživljajo pa ga v obeh podolžnicah po eno pp okno. Vsa okna imajo diagonalno postavljene mreže, ki tvorijo štirilista.

Zakristija ima v južni steni 2, eno nad drugim postavljeni pp in pdp okni, v vzhodni pp preprešt portal in malo luneto, v severni pa pp okno. Vsa ta okna so opremljena z diagonalno postavljenimi mrežami.

Cerkev obdaja pravokotno obzidje, ki je proti jugu in zapadu eskarpno podzidano, proti trgu, to je severu in vzhodu, pa ne, ker je v enaki višini s trgom.

Notranjščina: Tak je terecast, sivkast, iz ca 1865. Zidana empora počiva na 2 jonskih, kaneliranih stebrih s piščalmi in 2 mogočnih slopih ter 5 križnih obokih. Glavno ladjo spremljajo 3 pari močnih slopov, ki tvorijo 3 pare precej globokih kapel ter 2 prostora pod pevsko emporo, v katera vodita stranska vhoda. Slope poživljajo ob straneh pilastri s profiliranimi spredaj pa korintiskimi kapiteli z nastavki in golšasto gredo, ki obteka vso notranjščino, razen apsidalnega zaključka. Ladjo pokriva podolžna, kapele pa prečna^e banje. Fasado pevske empure krasita zidca, ki obtekata

zgoraj in spodaj ograjo, poživiljajo pa operotnične glavice. Polkrožno zaključeni slavolok prevaja v precej ožji prezbiterij kjer nostia gredo 2 para pilastrov, banja pa se končuje z apsidalnim zaključkom. V zakristijo vodi pp, profiliran, ušesast portal s preklado, ki je enaka oni na Botričnici. Tak je teracast, strop raven ometan. ; oratorij ima lesen pod in potlačen kopasti obok.

Vsa cerkev je beljena, le oltarno steno krasi slikarija oltarnega nastavka, pokritega z ogromno draperijo, ki pada izpod baldahina, nošenega od 2 puttov. Je iz konca 18. stol., obnovljena je bila l. 1936.

Oprava: Glavni oltar. Prvotni oltar je bil odstranjen l. 1811. Takrat so pozlatili preostali tabernakelj, nabavili oltarno sliko od Jožefa Wachtla, v Grazu, uredili stensko nišo, poslikali oboke in nabavili l. 1814. železno obhajilno menzo. Leta 1846. je Franc Gottwald takorekoč uničil Wachtlovo sliko ter pretežno v ultramarinu poslikal prezbiterij in prvi ~~par~~ par ~~kapel~~ kapel. Leta 1869, odnosno 1871, so prebelili prezbiterij in ladjo, l. 1873. je Jakob Gschiel nabavil Marijin kip, l. 1874 pa Ivan Šubic izdelal po načrtih arhitekta Avgusta ~~Ortweina~~ Ortweina iz Graza tabernakeljast oltar, katerega antependij je izdelek Matije Tomca, oltarna slika pa Janeza Wolfa.

Stroški so znašali 1122 fl. Oltar je držan v neorenesančnem stilu. Stranska oltarja: Prvotno je cerkev imela 7 oltarjev: 3 so bili posvečeni l. 1721, 4 pa l. 1755. Mednje so odstranili l. 1870., ko so v kapele porinili klopi.

Oltarja sv. Florijana in MB sta bila nabavljena l. 1815. iz Novega Kloštra ter postavljena l. 1819. Leta 1875. so jih odstranili ter nadomestili z izdelkoma Ivana Šubica, ki sta ~~braz~~ brez pravega nastavka. Od stranskih oltarjev sta ostali le pp sliki, opl., kateri je restavriral l. 1875 ~~na~~ Henrika Langus. Sliki sta v okvirjih, katere krasi bogat mrežasti dekor. Prva pred-

stavlja Florijanovo vnebovzetje, druga Marijo Pomagaj, ki preko Elizabete pomaga bolnikom. Obe sliki sta tipično baročno komponirani, le da sta močno preslikani. Sta kvalitetno delo 2. pol. 18. stol. Oba oltarja sta imata lesene, baročne svečnike.

Prižnica iz l. 1819. je bila l. 1875. od Ivana Šubica obnovljena ter nanjo naslikani 4 evangelisti.

Prvotni, jožefinski križev pot, so nabavili l. 1827. za 400 fl. na Kranjskem, a ga l. 1875. prenesli na Dotričnico. Taga leta je po Führichu naredil Janez Šubic sedanji križev pot, katerega 7 postaj je izdelal stric Ivan Šubic. Vse skupaj je stalo 887 fl.

Orglje: Leta 1827 so bile nabavljene nove orglje pri firmi Schell-Krajnc v Grazu. Sedanje orglje je postavil Franc Naraks iz Arje vasi l. 1880 za 1600 fl.

Krstilnik ima betvasti baluster in piščalasti bazen, leseni nastavek s sv. Barbaro na vrhu pa je bp.

V zakristiji je viden velik, marmornat lavabo, ki ima priz^amatično bazo, hruškasti baluster, pravokoten piščalast bazenček, visoki nastavek s pilastroma ob straneh in s školjkastim segmentnim zaključkom, katerega krasi akantast en relief.

Zakristijska omara je tipičen baročni izdelek.

Oprema: Sliki Srca Jezusovega in Marijinega je naslikal l. 1844. Nager v Grazu.

Božji grob je izdelal l. 1855. Jernej Rangus, poslikal pa Peter Robič. Nad zakristijskimi vrati visi pp. opl. slika, predstavljajoča Marijin pouk pri Ani, ki je nazarensko delo iz 2. pol. 19. stol.

Slika sv. Cirila in Metoda v zakristiji je delo Franca Kurza pl. Gold^{en}steina iz l. 1863.

Eden kelihov je rokokojski, drugi neorokokojski, paramenti so bp.

Zvonik: Zvonik odstranjene cerkve je stal na mestu sedanje zakristije. Ko so ga odstranili, so zgradili sedanji zvonik med leti 1760- 1763. Leta 1812. so ga povišali za 2 klaftri, l. 1847-48 pa je naredil mladi tesar Maks Stepišnik sedanjo, precej monstruozno streho.

V njem visita 2 zvonova: Mlajši, bornasti, brez napisa je nov, starejši pa ima napise: zgoraj SANCTA MARIA MATER DEI ORA PRO NOBIS ANNO 1747, slede bogata baročna ornamentika in feliefi Janeza Nepomuka, Marije 7 žalosti, Golgate in umirajočega Franca Asaverija, spodaj pa napis: ZU GOTTES UND MARIA EHR PIN ICH GEFLOSSEN CASPAR BALTHASAR SCHNEIDER ZU CILLI HAT MICH GEGOSSEN.

Podstrešje: Oboki so opečni. Zakristija je bila naknadno dvignjena za oratorij, kar se vidi po sledovih stare strehe na prezbiterijevi steni.

Resume: Kraj se omenja kot S. Georgius in Anderburch župnije Sv. Martina na Ponikvi dne 26. I. 1340., torej je dobil po cerkvenem patronu ime. Njegova prvotna gotovo romanska cerkev je pogorela verjetno v bojih za vovbrško dediščino okoli l. 1330., nakar je prvi šentjurski ~~stolni~~ stalni beneficiat Ulricus de Tyfer postavil z dovoljenjem patriarha Bertranda ~~xxv~~ novo, ranogotsko cerkev s pokopališčem in karnjem sv. Mihaela, ki sta preostala še od prve cerkve. Isti beneficiat je l. 1342. posvetil Marijino kapelo v gradu Rifniku. Kraj se je imenoval ~~dom~~ l. 1439. pri Anderburgu, ko pa je tega l. 1437., porušil Jan Vitovec, pri Rifniku. Leta 1473. so cerkev oskrbnili Turki, zato so jo ca 1480~~0~~ obdali s taborom, pri čemer je pomagal tudi ponikvanski vikarijaz pražupnik Jakob in Novega mesta. Tukaj je od slej prebivalo 5 ponikvarskih vikarjev, ker je bilo varneje kot v sami Ponikvi.

Kot poroča Santonino, so l. junija l. 1487. znova posvetili cerkev

oltarji na čast Jurija, Florijana, Nikolaja in Katarine ter karner z oltarjem sv. Mihaela. Leta 1495, odnosno 1509 je postal Šentjur samostojna duhovnija, odnosno župnija.

Sedanja cerkev je bila zgrajena na mestu ranogotske med leti 1708 -21.

Po tradiciji je cerkev gradil mariborski gradbenik Fuchs, in bi morala biti za travejo daljša, višja in z emporami nad kapelami, a se je skregal in odšel graditi Marijino cerkev k Žetalam.

Zvonik je bil dozidan med leti 1760-63, zakristija pa na mestu prejšnega zvonka nekako istočasno. Adaj so divgnili zakristijo v oratorij sene ve. Leta 1874 so prebili vse 4 lunete v ladji in naslednje stopnišče na kor na severni zunanjščini ladje.

Leta 1857. so hoteli cerkev povečati po načrtih mariborskega gradbenika Jurijax Omerze, l. 1865. pa zgradili novo po načrtih slavnega arhitekta Domačina Janeza Pečnika, a iz obojega ni bilo nič.

Okolica: Okoli cerkve se je do l. 1816. nahajalo pokopališče s karnerjem, sv. Mihaela, ki je bilo l. 1732. povečano, že omenjenega leta pa prestavljeno na sedanjo mesto. Karner je še stal l. 1863., ko ga je posnel Janez Pečnik na akvalerirano skico skupaj s cerkvijo. Bil je vžidan v obzidje ter le nekaj metrov oddaljen od kaplenije.

Župnišče: Je lepo poznobaročno poslopje, ki je simetrično koncipirano. Je enonadstropno, 7-osno, okrašeno z lizenami ter s portalom v sredini. Portal je rahlo usločen, okrašen z navzgor uvitima volutama, med katerima je ovalen medaljon z napisom: A. D. S. C. F. E. 1780. Župnišče je bilo zgrajen l. 1780. in kaže v dekorativni ornamentiki klasicistične napovedi. Njegov graditelj je po tradiciji Franc Fuchs iz Maribora.

Prvotno župnišče je na mestu sedanje kaplanije v sklopu tabornega obzidja. Obnovljeno je bilo l. 1799. , a v letih 1831- 32 nadomeščeno s sedanjo

kaplanijsko stavbo. Gradila sta jo gradbenika Nöst in Delamea. Nad kameniti
pp portalom s pazduhama ima pdp ploščo s kronogramom: svb parocho Ver-
sChnlg Ista Idonae bInIs CooperatoribVs erigebatVr DoMVs, ki daje letnico
1832. Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vdrževana.

Ostalo: /

Opombe: V veži župnišča stoji ura iz l. 1784. Je iz Kartinove zbirke in
baje v gradu Žusma.

J. Curk: Celjska topografija, rkp. str.

zapiski